

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14.04.1992, sp. zn. 11 Co 28/92, ECLI:CZ:KSUL:1992:11.CO.28.1992.1

Číslo: 47/1993

Právní věta: Domáhat se určení doby plnění dluhu návrhem u soudu (§ 564 o.z. a dříve § 79 o.z.) může věřitel nejen tehdy, je-li plnění výslovně přenecháno na vůli dlužníka ale i v těch případech, v nichž splnění závazku závisí na okolnosti, kterou může ovlivnit jen dlužník.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem

Datum rozhodnutí: 14.04.1992

Spisová značka: 11 Co 28/92

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Plnění závazku, Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 47

Domáhat se určení doby plnění dluhu návrhem u soudu (§ 564 o. z. a dříve § 79 o. z.) může věřitel nejen tehdy, je-li plnění výslovně přenecháno na vůli dlužníka, ale i v těch případech, v nichž splnění závazku závisí na okolnosti, kterou může ovlivnit jen dlužník.

(Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze 14. 4. 1992, [11 Co 28/92](#))

Okresní soud v Chomutově zamítl návrh, kterým se navrhovatelka domáhala vydání rozhodnutí, aby soud určil dobu splnění dluhu v částce 50 000 Kčs ve lhůtě do jednoho měsíce od právní moci rozsudku.

V odvolání proti tomuto rozsudku navrhovatelka s tímto rozhodnutím nesouhlasila a domáhala se jeho změny v tom smyslu, aby návrhu bylo plně vyhověno. Poukazovala na nevěrohodnost výpovědi odpůrců vyplývající z toho, že původně tvrdili, že k žádnému prodeji zařízení chaty vůbec nedošlo, ale později připustili, že navrhovatelce byla zaplacená částka 100 000 Kčs zahrnující cenu prodané chaty včetně jejího vybavení, ačkoli to bylo v rozporu se skutečností. Přitom navrhovatelka obdržela potvrzení z 26. 4. 1982 o tom, že jí částka 50 000 Kčs bude zaplacená až po prodeji zahrady, kterou odpůrci s chatou koupili. Až dodatečně prý odpůrce J. Z. dal potvrzení z 26. 4. 1982 do souvislosti s tím, že byl uveden v omyl ohledně zakoupeného pozemku a že jde o dluh k němu se vztahující. Jde o

rozpor logicky nevysvětlitelný, svědčící o nevěrohodnosti odpůrců, což soud prvního stupně pominul, a proto došel k nesprávnému právnímu závěru, že v době podpisu kupní smlouvy dluh již neexistoval.

Krajský soud v Ústí nad Labem přezkoumal napadený rozsudek i s řízením mu předcházejícím, při odvolacím jednání ještě oba odpůrce vyslechl, k důkazu konstatoval obsah kupní smlouvy ze dne 28. 4. 1982, uzavřenou o nemovitostech mezi navrhovatelkou a odpůrci, i směnné smlouvy ze dne 6. 6. 1989, uzavřené mezi odpůrci a B. F., a došel k závěru, že odvolání je důvodné. Proto rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že lhůta ke splnění dluhu odpůrců navrhovatelce ve výši 50 000 Kčs se stanoví na jeden měsíc od právní moci rozhodnutí. Ohledně nákladů řízení odvolací soud rozhodl, že odpůrci jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit navrhovatelce na nákladech za řízení před soudem prvního stupně částku 2 008 Kčs a na nákladech odvolacího řízení částku 1032 Kčs, vše ve lhůtě do tří měsíců od právní moci rozsudku na účet právního zástupce navrhovatelky.

Z odůvodnění:

Je-li ponechána doba plnění na vůli dlužníka, určí ji na návrh věřitele soud podle okolností případu tak, aby to bylo v souladu s dobrými mravy (§ 564 o. z. a dříve srov. § 79 o. z.).

Navrhovatelka opírá svůj požadavek na určení splatnosti tvrzeného dluhu o potvrzení z 26. 4. 1982 ve znění „J. Z., nar. , bytem , dluží paní M. Č., nar. , bytem , částku 50 000 Kčs, kterou zaplatí až po prodeji zahrady, kterou spolu s chatou od jmenované kupuje“. Podle navrhovatelky jde o úhradu za bytové vybavení rekreační chaty, kterou spolu s příslušnými pozemky prodala odpůrcům na základě kupní smlouvy z 28. 4. 1982, registrované bývalým Státním notářstvím v Lounech pod sp. zn. R I 240/82. Odpůrci věcnou správnost tohoto tvrzení popřeli s poukazem na to, že nikdy k žádnému prodeji zařízení chaty za částku 50 000 Kčs mezi účastníky nedošlo. Ve skutečnosti to totiž bylo tak, že se dohodli na tom, že navrhovatelka nechá odpůrcům chatu s veškerým zařízením včetně pozemků za 100 000 Kčs, přičemž kupní cena nemovitostí ve smlouvě činila 79 414 Kčs. Částku 100 000 Kčs navrhovatelce předali a ona ji převzala. Pokud jde o potvrzení z 26. 4. 1982, odpůrce J. Z. k jeho obsahu na vysvětlenou uvedl, že je sice podepsal, ve skutečnosti však žádný dluh vůči navrhovatelce neexistoval. Došlo k tomu za stavu, že navrhovatelka tvrdila, že pozemek parc. č. 513 v L., na kterém chata stojí, je v jejím vlastnictví, přičemž za tento pozemek chtěla 50 000 Kčs, což byli ochotni zaplatit, a proto prý odpůrce dlužní úpis podepsal. Později se však ukázalo, že převážná část pozemku, na kterém chata stojí, nebyla ve vlastnictví navrhovatelky, a proto odmítl navrhovatelce tuto částku zaplatit.

Se zřetelem k tomuto rozpornému tvrzení účastníků zabýval se soud prvního stupně zkoumáním věrohodnosti tvrzení odpůrců, že částka 100 000 Kčs byla navrhovatelce odpůrci zaplacená, a to za okolností jimi uváděných. Po výslechu svědků, kteří v podstatě údaje odpůrců potvrdili, došel soud ke zjištění, že součástí částky byl i obnos 50 000 Kčs, představující úhradu za bytové vybavení chaty. Z toho usoudil, že dluh ve výši 50 000 Kčs v době podpisu předloženého potvrzení neexistoval; proto došel k závěru, že návrh navrhovatelky, aby byla stanovena lhůta k splnění dluhu je bezdůvodný.

Uvedený závěr soudu prvního stupně odvolací soud nesdílí.

Žaloba podle ustanovení § 564 (dříve § 79) o. z. není svou povahou žalobou na plnění, ale rozhodnutím, které nahrazuje právní úkon dlužníka. Nahrazuje se jím projev vůle ohledně doby plnění, ponechaný v původním závazku na vůli dlužníka (aby plnil podle svého vlastního uvážení), rozhodnutím soudu, kterým se doba plnění v odůvodněných případech nahrazuje. Jde tedy vlastně o žalobu nahrazující projev vůle opírající se o ustanovení § 161 odst. 3 o. s. ř. Předpokladem úspěšnosti takové žaloby je zjištění, zda co do doby plnění byl závazek sjednán tak, že je doba plnění ponechána na vůli dlužníka.

V projednávané věci je pro posouzení této otázky rozhodný obsah potvrzení z 26. 4. 1982, předložený navrhovatelkou. Ten svědčí o tom, že v době vydání uvedeného potvrzení měl odpůrce J. Z. vůči navrhovatelce dluh ve výši 50 000 Kčs a že bylo dohodnuto, že jej splatí po prodeji zahrady, kterou s chatou kupuje. Podle tohoto ujednání je sice termín splatnosti dluhu vázán na určitou skutečnost – prodej kupované zahrady, z čehož by bylo možno dovozovat, že jde o natolik konkrétní ujednání, že splatnost dluhu nastává až při splnění této podmínky. Ve skutečnosti je ovšem podle názoru odvolacího soudu při takto uvedeném vymezení této podmínky ponecháno splnění vlastně na vůli dlužníka. Na něm totiž bylo ponecháno, zda a kdy zahradu prodá. Jestliže k tomu nepřistoupí, bylo by plnění prakticky nevymahatelné, neboť doba splatnosti by nenastala. Proto je nutno i v takovýchto případech ukazovat na to, že jde o plnění ponechané na vůli dlužníka a že při zjevném oddalování splnění této podmínky se lze domáhat, aby splatnost dluhu byla nahrazena rozhodnutím soudu. Poněvadž jde jen o nahrazení projevu vůle dlužníka ohledně doby splatnosti, není nutno se zabývat podle názoru odvolacího soudu z hlediska hmotněprávního tím, zda a v jakém rozsahu dosud závazek jako takový existuje. To má svůj význam až v případě, kdy je žalováno na splnění takového závazku. Jinak by se přenášela podstata sporu do řízení o lhůtě k plnění, což by si často vyžádalo důkazního řízení nad rámec řízení daného předmětem sporu. Proto odvolací soud nepovažoval ani za potřebné posuzovat věc z toho hlediska, zda původně mezi účastníky sjednaný závazek o zaplacení částky 50 000 Kčs dosud existuje, co bylo právním důvodem tohoto plnění atd., neboť z hlediska rozhodnutí o době plnění nejsou tyto otázky, jak již bylo uvedeno, podstatné.

Jestliže tedy bylo prokázáno, že mezi účastníky byl založen vztah zakládající dluh odpůrců vůči navrhovatelce (což je dostatečně zřejmé z předloženého písemného potvrzení z 26. 4. 1982), jakož i to, že jeho splnění bylo ponecháno na dlužnících, pak požadavek navrhovatelky na určení konkrétní doby k plnění se jeví odvolacímu soudu jako opodstatněný. Zbylo tedy jen posoudit, jakou lhůtu k jeho splnění lze podle okolností daného případu považovat za přiměřenou. Navrženou dobu jednoho měsíce od právní moci rozsudku lze pokládat za přiměřenou, zvláště uváží-li se, že jde o dluh trvajícím bezmála deset let. Z tohoto důvodu byl proto rozsudek soudu prvního stupně změněn a návrhu navrhovatelky plně vyhověno (§ 220 o. s. ř.).

Vzhledem ke změně rozsudku soudu prvního stupně a skutečnosti, že navrhovatelka měla v řízení plný úspěch, byla jí přiznána i náhrada nákladů soudního řízení (§ 142 odst. 1, § 224 odst. 1 o. s. ř.).